

**UCHWAŁA NR XIV/132/20
RADY GMINY JASIONÓWKA**

z dnia 23 grudnia 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, poz. 1378) oraz art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492) uchwała się, co następuje:

§ 1. W celu realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu uchwała się "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021" w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jasionówka na lata 2016-2025.

§ 3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 jest zgodny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leszek Lewicki

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021

I. Wprowadzenie

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo. Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. W przypadku alkoholu potrzeba prawnego uregulowania, czyli interwencji „zewnętrznej” za pomocą prawa, wynika również z braku możliwości rozwiązania tych problemów za pośrednictwem innych środków.

Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego. Realizacja zadań Programu jest finansowana ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do zmiany. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentne oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Jasionówka.

II. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Celem głównym Gminnego Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- 1) Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Jasionówka (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- 2) Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

- 3) Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- 4) Rehabilitacji – Realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowiska abstynenckiego.

W roku 2021 w/w cele główne będą kontynuacją podjętych działań w latach poprzednich i planuje się je realizować poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, edukacja publiczna w zakresie informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu oraz promocji zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji.
2. Rozpoznawanie specyfiki problemów alkoholowych na terenie Gminy Jasionówka oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu.
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych.
4. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy.
5. Poszerzanie wiedzy społeczności lokalnej ukierunkowanej na zwrócenie uwagi na problem spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie.
6. Poszerzanie wiedzy rodziców w zakresie ich kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci.
7. Poszerzanie wiedzy osób zajmujących się profilaktyką na temat szkodliwości alkoholu oraz obowiązujących przepisów prawnych.
8. Propagowanie działań informacyjno-edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości na drogach.

III. Oczekiwane efekty Programu

1. Dotarcie do dzieci i młodzieży z informacją o szkodliwości używania alkoholu.
2. Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży spożywających alkohol.
3. Objęcie pomocą psychologiczną osób uzależnionych i ich rodzin.
4. Zmniejszenie zaburzeń życia rodzinnego mieszkańców Gminy.
5. Zmiana postaw społeczności lokalnej, rodziców, sprzedawców napojów alkoholowych.
6. Kontrola przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości wśród osób prowadzących sprzedaż alkoholu, w tym monitorowanie sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.
7. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.

IV. Diagnoza problemów i zasobów w 2021 roku

1. Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży – 9.

2. Liczba wygaszonych zezwoleń – 2 (likwidacja punktu sprzedaży).
3. Liczba działających punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży - 11, w tym:
 - spożycie alkoholu poza miejscem sprzedaży - 9,
 - spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży – 2.
4. Liczba mieszkańców Gminy przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych na dzień 09.12.2020 r. - 305.

Szczegółowe zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określiła Uchwała XXIX/198/18 Rady Gminy Jasionówka z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Jasionówka.

V. Instytucje i stowarzyszenia wspomagające prowadzenie profilaktyki i pomocy osobom już uzależnionym i współuzależnionym

1. Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia w Mońkach.
2. Gminny Ośrodek Zdrowia w Jasionówce.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasionówce.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Punkt Konsultacyjny.
6. Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Jasionówce.
7. Komenda Powiatowa Policji w Mońkach oraz dzielnicowy dla Gminy Jasionówka.
8. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jasionówce, pedagog szkolny, psycholog, wychowawcy.
9. Parafia Rzymskokatolicka w Jasionówce.
10. Sąd Rejonowy IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w Białymstoku.
11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach.
12. Stowarzyszenie Ziemi Jasionowskiej „Pro Bogoryja”.
13. Parafialny Oddział Akcji Katolickiej.
14. Grupa Osób Uzależnionych i Współuzależnionych.

VI. Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją osób uzależnionych od alkoholu.

Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie z przepisami prawa, w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej, jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Zasadne więc jest przyjęcie do realizacji zadań zapisanych w obowiązujących przepisach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze

względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień.

Szkody powodowane przez alkoholizm występują w wielu wymiarach:

- 1) jednostkowym - oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących;
- 2) społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie;
- 3) ekonomicznym – koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy.

VII. Główne zadania Programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych, młodzieży, dzieci i ich rodzin, współuzależnionych, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami od alkoholu.

Cel: ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

Planowane działania:

- 1) Podejmowanie działań zmierzających do organizowania pomocy terapeutycznej w formie programu psychoterapii, edukacji grupowej i indywidualnej prowadzonej przez kompetentne organizacje i osoby fizyczne zajmujące się problemem przeciwdziałania alkoholizmowi, tj.:
 - a) organizowanie spotkań edukacyjno – terapeutycznych,
 - b) aranżowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- 2) Rozwijanie i wspieranie działalności punktu konsultacyjnego m.in. poprzez:
 - a) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
 - b) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - c) udzielanie i gromadzenie informacji o formach profesjonalnej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym na terenie gminy, powiatu, regionu, województwa,
 - d) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji kryzysowej,
 - e) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- 3) Finansowanie opinii biegłych sądowych tj. psychologa i psychiatry w przedmiocie uzależnień.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cel: ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z ww. rodzin

Planowane działania:

- 1) Współpraca merytoryczna z GOPS w zakresie poradnictwa, udzielania pomocy psychologicznej

i prawnej w Punkcie Konsultacyjnym;

- 2) Podejmowanie przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności interwencyjno – motywujących wobec osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, terapii lub oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym;
- 3) Prowadzenie w szkole, przedszkolu, świetlicach wiejskich działań z zakresu profilaktyki uzależnień (zajęć profilaktycznych, zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców i treningów psychoedukacyjnych dla nauczycieli i wychowawców, spotkań terapeutycznych);
- 4) Współpraca merytoryczna z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 5) Realizacja procedury interwencji "Niebieskich kart" przez gminną komisję, w jednostkach posterunku policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Cele:

- 1) Upowszechnianie w ośrodku zdrowia, szkole i innych miejscach publicznych folderu zawierającego informacje o możliwościach szukania pomocy m.in. terapeutycznej, psychologicznej, socjalnej w zakresie rozwiązywania różnego rodzaju problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie;
- 2) Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, młodzież i dzieci finansując i współfinansując różnego rodzaju imprezy kulturalno - artystyczne i sportowe, takie jak: pikniki rodzinne, festyny rodzinne, wycieczki i zawody sportowe, turnieje poprzez: zakup nagród za udział, pokrycie kosztów przejazdu, organizowanie poczęstunku;
- 3) Dofinansowanie wypoczynku zimowego i wakacji w 2021 r. (kolonie, obozy, zielone szkoły) dla dzieci i młodzieży (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem, narkomanią, doznających przemocy).

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Rekomenduje się poszerzenie działań profilaktycznych, w szczególności oferty spędzania czasu wolnego „bez używek”, skierowanych do młodzieży szkoły podstawowej, młodzieży ze szkół średnich, studentów, osób niekontynuujących nauki. Warto rozpoznać potrzeby tej grupy i stworzyć dla niej atrakcyjne zajęcia rozwijające zainteresowania, nie tylko sportowe. Istotnym elementem jest zatem dofinansowanie działań profilaktycznych realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkolno-Przedszkolny, OSP, Stowarzyszenie Ziemi Jasionowskiej „Pro Bogoryja”, Akcję Katolicką. Wsparcie działań Młodzieżowej Orkiestry Dętej w Jasionówce oraz grup mażoretkowych. Dofinansowanie superwizji lub konsultacji dla osób udzielających pomocy psychologicznej.

Kluczowym elementem jest również nawiązanie współpracy ze służbą zdrowia - pomoc merytoryczna

dla lekarzy rodzinnych oraz dostarczanie materiałów na temat istoty uzależnienia. Uwrażliwienie lekarzy, by osoby, u których widzą symptomy uzależnienia kierować na odpowiednie badania.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Przeprowadzane będą kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania przepisów ustawy.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie innych przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji, w tym podejmowanie działań na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

VII. Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Udział członków Komisji w organizowanych szkoleniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholizmu, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie celem podniesienia kompetencji zawodowych;
- 2) Członkom komisji przysługuje wynagrodzenie za każdy udział w posiedzeniu i pracach komisji;
- 3) Wynagrodzenie nie przysługuje, gdy członek komisji wykonuje czynności, o których mowa w pkt 1, w godzinach pracy i za te godziny otrzymuje wynagrodzenie w ramach stosunku pracy;
- 4) Podstawą naliczenia jest lista obecności na posiedzeniu komisji;
- 5) Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 2, wynosi 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów wydanych zgodnie z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 ze zm.).

VIII. Finansowanie i kontrola efektywności Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹ ustawy. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację programu. Planowana kwota środków finansowych na realizację Programu w 2021 r. zostanie określona zgodnie z uchwałą budżetową Rady Gminy. Natomiast kwota środków finansowych niewykorzystanych w danym roku budżetowym, zwiększy pulę środków przeznaczonych

w następnym roku na realizację Programu.

Kontrola efektywności programu będzie prowadzona według potrzeb. Po zakończeniu realizacji zadań zostanie przedstawione sprawozdanie z wykonania Programu za 2021 r.